

Begrippenlijst

De volgende woordenlijst is overeengekomen in vele Europese landen die meedoen aan het Eurocet project, met het doel om de terminologie die gebruikt wordt bij orgaan-, cel- en weefseldonatie en transplantatie te harmoniseren.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u v w x z

A

Abdominale aorta

Verwijst naar het gedeelte van de aorta onder het diafragma (grootste slagader onder het diafragma) naar de splitsing in rechter en linker Ilias - slagaders.

Aferese

Medische technologie waarin perifeer bloed van een donor of patiënt door een apparaat wordt gehaald dat er één bepaald bestanddeel van scheidt.

Allogeen

Heeft betrekking op cellen die verkregen zijn van een donor en bedoeld zijn om in een andere persoon te plaatsen.

Amnion membraan

Het heldere tweelagige foetale membraan dat het embryo omgeeft dat is weggehaald van de placenta.

Aorta klep

Ringvormig segment van de aorta dat de klepbladen comprimeert en met een gespecificeerde diameter

Aorta-iliacale splitsing

Abdominale Splitsing betekent ook de distale (lagere) sectie van de abdominale aorta en de proximale (meest dichtbij gelegen lichaamscentrum) van ieder iliacale slagader.

Autogene transplantatie

* Betekent dat cellen of weefsels worden verwijderd en ingebracht in

dezelfde persoon.

B

Beenmerg

Weefsel midden in de lange beenderen. Dit is de plek waar nieuwe bloedcellen worden geproduceerd. Beenmerg bevat twee types stamcellen: hematopoïetische (die bloedlichaampjes kunnen produceren) en stromale (die vet, kraakbeen en bot kunnen produceren).

Betreffende Patiënt

Gevallen besproken met / voorgelegd aan een coördinator voor orgaan verkrijging, een voorzienings / bemiddelings bureau als een potentiële donor van vaste organen.

Bewerking

Alle handelingen die betrekking hebben op, maar niet beperkt zijn tot, de voorbereiding, manipulatie, bewaring en opslag van weefsels of cellen bedoeld voor menselijke toepassingen.

Bloedvaten

Een buisje in het lichaam dat bloed vervoert naar (aders) of van (slagaders) het hart.

Bot vulmateriaal

Cancellous (sponsachtig soort been met een zeer groot oppervlak dat gevonden wordt aan het einde van de lange beenderen), of Corticocancellous been dat gehakt, gemodelleerd of gemalen is tot plakjes, blokjes, korrels of poeder.

Bot

Hard gemineraliseerd verbindend weefsel waaruit het skelet is opgebouwd en dat gebruikt wordt om de lichaamstructuren te steunen.

C

Cancellous bot plakjes

Sponsachtig (Cancellous) bot, gesneden, gehakt of gemodelleerd in plakjes of blokjes van verschillende grootte.

Cardiovasculair

Betreft het hart of de vaten die het bloed vervoeren.

Conservatie

Het gebruik van chemische middelen, wijzigingen in omgevingscondities en andere middelen tijdens de bewerking, om biologisch en fysische

achteruitgang van cellen of weefsels te voorkomen of te vertragen.

Corticale struts

Een klein formaat stukje compact bot voornamelijk van de femur of tibia, gebruikt in structurele grafts, zoals ringen, pennen enz.

Corticocancellous botplakjes

Bot bevattende zowel compact als spongieus deel, in stukjes gesneden, in schijven of blokjes van verschillende afmetingen gehakt of gemodelleerd.

Cryogene opslag

*** Heeft betrekking op ingevroren cellen met gebruikmaking van apparatuur, toevoegingen en technieken die getest zijn op het behouden van kiemkracht.

D

Diagnose toelating

Op evidentie gebaseerde medische redenen om een patiënt toe te laten tot een Intensive Care unit. De diagnose voor toelating (bijv. een hoofdtrauma) kan verschillend zijn van de uiteindelijke doodsoorzaak (bijv.: Sepsis)

DNA Klasse I Getypeerd

Tests uitgevoerd met gebruik van DNA technieken om het HLA-A,B,C type van een individu op allelomorf niveau te bepalen.

DNA Klasse II Getypeerd

Tests uitgevoerd met gebruik van DNA technieken om het HLA-DR,DQ type van een individu op allelomorf niveau te bepalen.

Domino donor

Een persoon die door een orgaan te ontvangen in staat is om een orgaan af te staan dat in een andere persoon getransplanteerd kan worden. Bijvoorbeeld een persoon met zieke longen die een set hart en longen ontvangt kan zijn hart aan iemand anders geven.

Donatie van A

HP cellen verzameld uit perifere bloed.

Donatie van M

HP cellen verzameld uit beenmerg.

Donatie

Het afstaan van organen, weefsels of cellen voor gebruik in menselijke

transplantatie.

Donor

Iedere menselijke bron, of het nu een levende of een dode is, van menselijke organen, cellen of weefsels voor menselijke toepassing.

Dood vastgesteld

Gevallen die worden opgegeven als geschikt voor orgaandonatie en waarin de dood formeel is vastgesteld, in overeenstemming met het beleid van het ziekenhuis, nationale richtlijnen en/of wettelijke vereisten (cfr. Definitie hersendood van Raad van Europa).

Dossiers (Herziene dossiers)

Het aantal medische registraties van patiënten die in een bepaalde periode in een IC-unit gestorven zijn.

E

Ernstige nadelige gebeurtenis

* Iedere ongewenste gebeurtenis geassocieerd met de verwerving, het testen, verwerken, opslag en distributie van de cellen die zou kunnen leiden tot de transmissie van een besmettelijke ziekte, tot de dood, of tot levensbedreigende, invaliderende condities voor patiënten, of die zou kunnen resulteren in ziekenhuisopname of ziekte, of deze zou verlengen.

Export

Menselijke organen, cellen of weefsels bedoeld voor menselijke toepassing die verkregen zijn binnen de landsgrenzen en vervoerd worden naar een ander land waar ze gebruikt zullen worden.

F

Familie benadering

Gevallen waarbij de meest nabije familieleden van de potentiële donor worden benaderd door het ziekenhuis en/of de verantwoordelijke voor verwerving van organen, om de toestemming voor donatie te verkrijgen.

Femur kop

Balvormige proximale femurkop (dijbeen) die een kop-komverbinding vormt met de os coxae (heupbeen).

G

G-CSF stimulatie

Een techniek die gebruikt kan worden om het aantal witte bloedlichaampjes in het bloed te vermeerderen.

Gecombineerde weefsel en orgaandonor

Een orgaan- en weefseldonor van wie tenminste één orgaan en weefsel bedoeld voor menselijke toepassing zijn weggenomen.

Gedistribueerd/distributie

* Transport en levering van cellen of weefsel bedoeld voor menselijke toepassing.

Gehele bot

Het geheel van stukken bot die één geheel blijven in plaats van vermalen te worden.

Gerelateerd

Er bestaat een genetische verwantschap tussen donor en ontvanger.

Getransplanteerd/transplantatie

De menselijke toepassing van organen, cellen of weefsel op of in een menselijke ontvanger met de intentie om er tijdelijk of permanent mee te vergroeien.

Gewrichtsband

Een taaie band van vezelig verbindend weefsel die de botten met elkaar verbindt.

H

Hersendood

Medische gevallen met een totale en onomkeerbare staking van alle cerebrale en hersenstam functies. (cfr. definitie Raad van Europa)

HLA AB & DR Getypeerd

HLA typering op de A B & DR loci.

HLA AB Getypeerd

HLA typering op de A en B loci.

HLA typering

Tests uitgevoerd om de genetische kenmerken van het menselijk Leukocyte Antigen (HLA) systeem te vinden.

Hoornvlies HLA getypeerd

Een hoornvlies voor transplantatie waarvoor de HLA typering tussen donor en ontvanger is vereist.

Hoornvlies niet-HLA getypeerd

Een hoornvlies voor transplantatie waarvoor de HLA typering tussen

donor en ontvanger niet is vereist.

Hoornvlies

De transparante, koepelvormige vensterstructuur die de voorkant van het oog bedekt.

HPC – A (Hematopoïetische Stamcellen Aferesis)

*** Hematopoïetische stamcellen verkregen uit perifere bloed of van een donor met gebruik van een aferese techniek.

HPC - C (Hematopoïetische Stamcellen Navelstreng Bloed)

*** Hematopoïetische stamcellen verkregen uit placenta en navelstrengbloedvaten nadat de navelstreng is afgebonden of doorgenipt.

HPC – M (Hematopoïetische stamcellen Beenmerg)

*** Hematopoïetische stamcellen geaspireerd uit de crista iliaca, sternum of andere botten van een menselijke donor.

HPC (Hematopoïetische Stamcellen)

*** Inbegrepen primitieve pluripotente hematopoïetische cellen in staat tot autoregeneratie en tot rijping in elk van de hematopoïetische geslachten, inclusief speciaal bestemde en geslachtsbepaalde stamcellen, behalve indien anders aangegeven, onafhankelijk van de bron van het weefsel.

Huid - meshed

Graft Huidstrips van minder dan 1mm diepte gesneden in een rubber structuur om het oppervlak te vergroten.

Huid

Huidstrips voor grafting, verkregen als een deel van de volle dikte.

I

Iliacale slagaders

Twee grote slagaders die ontspringen uit de aorta splitsing en eindigen wanneer ze zich opsplitsen in de externe iliacale en de interne iliacale slagader.

Import

Menselijke organen, cellen of weefsel bedoeld voor menselijke toepassing verkregen buiten de grenzen van het land waar ze naartoe zijn gebracht voor gebruik.

L

Levende donor

Een levende donor is een donor van organen en/of cellen of weefsel die niet als overleden is geclassificeerd en in het geval van orgaandonatie dominodonors wordt gerekend als levend.

Longklep

De hartklep tussen het rechter ventrikel en de long slagader.

M

Medisch geschikt voor donatie

Een persoon die hersendood is zonder medische contra-indicaties voor donatie.

Medisch niet geschikt

Gevallen waarin de overleden persoon niet beantwoordt aan de medische criteria voor donatie op ieder punt van het donatieproces en als resultaat van een zorgvuldig onderzoek van de medische en sociale historie en huidige medisch toestand. *Absolute criteria van uitsluiting* voor vaste orgaan donatie zijn:

- Actieve TBC
- Humaan Immunodeficiency Virus (HIV) – infectie met positieve serologische of virale kweek bevindingen
- Ziekte van Jakob-Creutzfeldt
- Virale Sepsis
- Extracerebrale maligniteit met <5-jaar Historie van Behandelde Maligniteit

Relatieve criteria van uitsluiting zijn:

- Hepatitis C
- Hepatitis B Oppervlakte Antigen (*behalve als organen gebruikt gaan worden voor een Hepatitis B Oppervlakte Antigen positieve patiënt*)
- Extreme Onrijpheid
- Ziekte van Bindweefsel
- Agranulocytose
- Aplastische Anemie
- Hemofilie

Meniscus

De kraakbeenkussens in de kniegewrichten tussen de femur en de tibia.

Mitrale klep

De tweepuntige hartklep tussen de linkerhartboezem en het linker ventrikel.

MUD

**** Geschikte Niet-verwante Donor.

N

Navelstrengbloed

*** Hematopoïetische stamcellen verzameld uit placentavaten en navelstreng bloedvaten nadat de navelstreng is afgebonden en/of doorgeknipt

Navelstrengbloed Bank

*** Is een service waarin hematopoïetische stamcellen verzameld uit placentavaten en navelstreng bloedvaten worden bewerkt, cryogeen opgeslagen, en/of bewaard.

Navelstrengbloedunit donor

Een donor wiens placenta gebruikt is voor de verzameling van de navelstrengbloedunit.

Navelstrengbloedunit verzameling

** Heeft betrekking op de verzameling van een navelstrengbloedunit, voor cryogene opslag en transplantatie.

Niet-verwant

Wanneer er geen genetische verwantschap bestaat tussen donor en ontvanger.

O

Onderzoek uitgevoerd

Aantal onderzoeken voor compatibiliteit uitgevoerd in het beenmergregister.

Oppervlakkige femorale slagaders

*****De sectie van de femur slagader van de splitsing van de gewone femur slagader in de profunda femoris slagader en de knieholte slagader.

Opslag

* Bedoeld wordt het bewaren van het product onder geschikte gecontroleerde condities totdat distributie plaatsvindt.

Orgaandonatie

Gevallen met verkrijging van minstens één vast orgaan met als doel transplantatie.

Orgaandonor (effectieve donor)

Een donor is een persoon van wie tenminste één vast orgaan is verkregen voor transplantatie.

Orgaandonor (gebruikte donor)

Een donor is een persoon van wie tenminste één vast orgaan is verkregen en gebruikt voor transplantatie.

Overleden donor met hartslag

Een overleden donors met hartslag is een persoon die overleden is verklaard volgens de nationale regels en gediagnosticeerd door middel van neurologische criteria en die vervolgens een donor van organen en weefsels wordt.

Overleden donor zonder hartslag

Een overleden donors zonder hartslag is een persoon die overleden is verklaard volgens de nationale regels en gediagnosticeerd door middel van cardio-pulmonaire criteria en die vervolgens een donor van organen en weefsels wordt.

Overleden donor

Een groep die zowel overleden donors met en overleden donors zonder hartslag omvat.

Overlevingspercentage

Tijd van overleving van òf de ontvanger of de transplant voor een specifieke groep ontvangers, die een bepaalde soort transplantatie hebben ondergaan

P**Pathologie**

Ziekte of toestand die de uit te voeren transplantatie noodzakelijk maakt.

Pees

Strip van vezelig bindweefsel dat meestal wordt gevonden in de verbinding tussen spieren met botten.

Potentiële donor

Iedere persoon die geen medische contra-indicaties heeft voor orgaan-, weefsel- of celdonatie (*zie ook 'Niet medisch geschikt'*) en die beantwoordt aan de definitie van een overleden donor met hartslag, overleden donor zonder hartslag of levende donor.

(Definitie Raad van Europa voor potentiële Orgaandonor: Iedere persoon met

vastgestelde hersen (stam) dood door middel van klinisch onderzoek en na eliminatie van alle medische contra-indicaties voor donatie.)

S

Sclera

Het taaie, ondoorzichtige weefsel dat dient als de buitenste beschermlaag van het oog.

Slagader

Musculair bloedvat dat meestal bloed van het hart naar de organen en extremiteiten pompt.

Spierbotweefsel

Weefsels die deel uitmaken van het skelet en/of spiersysteem zoals botten, kraakbeen, pezen en banden die een functie hebben bij de ondersteuning en de beweging van het lichaam.

T

Tekenen van hersendood

Gevallen waarin een patiënt één of meer van de volgende tekens vertoont die aangeven dat hersendood imminent is: Glasgow Coma Schaal <5, neg. cornea reflex, neg. pupil reflex, neg. oculocephalische (dolls eyes) reflex, neg. oculovestibulaire reflex, neg. stik/kuch reflex, iso-elektrische EEG, pos. apneu test, afwezigheid van hersenactiviteit.

Thoracale aorta

***** Het deel van de aorta dat zich bevindt in de voorste mediastinale holte van de vierde tot de twaalfde thorax wervel.

Toestemming

Toestemming voor donatie, of van de donor zelf of van de familie. In landen met een wetgeving van veronderstelde toestemming, kan donatie het gevolg zijn van afwezigheid van bezwaar, ofwel in een nationale non-donor registratie, en/of na raadplegen van de familieleden van de donor na de dood.

U

Unit onderzoek

** Heeft betrekking op het proces van identificatie van een transplant unit, onderworpen aan een set vastgelegde criteria.

Units

Gedefinieerd als de locale metingen van weefsels per gewicht of afmeting. Dit kan per streek verschillen.

..V.

Verzamelcentrum

** Een plaats waar hematopoïetische stamcellen verzameld worden.

Vrijgegeven

Weefsel dat beantwoordt aan de criteria voor kwaliteit en veiligheid en daarom geschikt voor menselijke toepassing.

W

Wachlijst

Een wachtlijst is de verzameling patiënten die wachten op een orgaan-, weefsel- of celtransplantatie. Alle patiënten worden geteld onafhankelijk van het feit of ze "actief" deelnemen of dat ze gesuspendeerd zijn (tijdelijk niet transplanteerbaar) op de dag van rapportage van de wachtlijstinformatie.

Weefsel donatie (effectieve)

Wanneer weefsel bedoeld voor menselijke toepassing is verkregen uit een menselijk lichaam.

* Definities van de Richtlijn 2004/23/EU van het Europese Parlement en van de Raad van 31 Maart 2004 over het instellen van standaarden van kwaliteit en veiligheid voor het doneren, verwerven, testen, bewerken, bewaren, opslaan en distribueren van menselijke weefsels en cellen

** Definities van Italiaanse Richtlijnen uitgegeven door de Conferenza Stato Regioni 2003, 10 juli 2003 "Richtlijnen voor verwerving, behandeling en klinisch gebruik van hematopoïetische stamcellen"

*** Definities gehaald uit de JACIE standaards

**** Definities vertaald uit de Italiaanse Beenmerg Donor Register (IBMDR)

Standaarden

***** Definities van de ISBT 128 Standaard voor Product Codering: Bindende Lijsten en Definities, ICCBBA 2005